

Bilaga 1 Tertialrapport 2 2016

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammanfattande analys

I förslaget till tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 109,2 mnkr, vilket ger ett överskott om 2,7 mnkr jämfört med nettobudgeten som är 111,9 mnkr. Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 97,8 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare:

- 5,0 mnkr framtagna av lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster från CM 2
- 2,0 mnkr för hantering av fordon inom kommunkoncernen
- 0,3 mnkr för samordnad kommunikation av rekreativsvärden i stadens befintliga och tillkommande natur- och kulturresevat.

I tertialrapport 1 erhöll nämnden följande medel:

- 6,8 mnkr handlingsplan för god vattenstatus från CM2.

Den sammanlagda nettobudgeten uppgår enligt ovan till 111,9 mnkr.

Nämnden bedöms i stort sett uppnå sina mål. Nedan lämnar förvaltningens avdelningar och enheter redogörelser för sin verksamhet.

- Tillsynsverksamheten bedöms utföras som planerat, möjligen med undantag för Livsmedelskontrollen, där den stora personalomsättningen medför att alla kontroller inte hinner utföras som planerat. Kvarstående kontroller från föregående år hinns dock med och det säkerställs att alla verksamheter får sin kontrolltid.
- Under första halvåret har 4320 livsmedelskontroller utförts och vid cirka 500 (12 %) av dessa har allvarliga brister upptäckts som motiverat extra kontroller och skyndsamma åtgärder. 8 verksamheter har stängts med omedelbar verkan. Undermålig hygien eller förekomst av skadedjur kan vara orsak för omedelbar stängning.
- Andra aktuella områden inom tillsynen är t.ex. genomlysning av två av villkoren för Bromma flygplats, tillsynen av anmälningarna av hygienverksamheter (som nästan har fördubblats sedan 2015), tillsynen av båtclubbarna/båtbottenfärger med XRF-utrustning. Mätningarna som utförts hittills visade att cirka 20 % av de mätta båtarna som ligger i Mälaren sedan gammalt har målats med TBT-färg.
- Arbetet med stöd för energieffektivisering är fortsatt framgångsrikt (för åren 2012 – 2015 har förvaltningar och bolag uppnått en energieffektivisering med 11 % vilket överskrider målet 10 %).
- Inom vattenarbetet sker bland annat arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Arbetet sker till stor del med hjälp av konsulter.
- Miljöövervakningen sker som planerat. Ett resultat av arbetet är att återetableringen av den större vattensalamandern i Kyrksjölöten verkar ha varit framgångsrik.
- Kemikaliecentrum har bland annat lanserat en webbutbildning för kemikaliesmart förskola, och upphandling av ett gemensamt system i staden för hantering av kemiska produkter pågår.

- Miljökvalitetsnormen för PM10 kommer sannolikt att klaras år 2016 och detta sker då för tredje året i rad. Däremot klaras inte miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid vilket främst beror utsläpp från vägtrafiken.
- Den planerade övergången till ny version av ärendehanteringssystemet Ecos vid årsskiftet 2016 – 2017 är försenat på grund av problem hos leverantören.

Nedan lämnar förvaltningens avdelningar och enheter redogörelser för sin verksamhet.

Avdelning Plan och miljö

Tillsynen fortskrider enligt plan och prognosen för tertiäl 2 är att avdelningen genomför all tillsyn i enlighet med tillsynsplanen. Under perioden har 498 inspektioner genomförts och uppföljningen visar att tillsynen som helhet kommer att producera planerat antal timmar. Vad gäller det ekonomiska utfallet redovisas lägre tillsynsintäkter, ca 100 tkr, än budgeterat. Bortfall av avgifter från tillsynsobjekt med fast årlig avgift, motsvarande omkring 200 tkr, kompenseras delvis av ökad timdebiterad tillsyn. Särskilt kan från avdelningens tillsyn uppmärksammas:

- En genomlysning av två av Bromma Flygplats villkor.
- Medverkan vid bildandet av nya naturreservat vid Kyrkhamn, Årstakogen-Årsta Holmar och Rågsveds friområde.
- Tillsynen av exploateringsprojekt har under perioden omfattat 11 stora och 10 mindre projekt, bland annat SVAB:s nya avloppstunnel, ombyggnation av Slussen, Svenska Kraftnätets nya tunnel under Stockholm och Förbifarten.
- Proaktivt tillsynsarbete, i form av skrivelser/uppmaningar, till verksamheter inom kvicksilver- och PCB-områdena har genererat ett stort antal saneringsanmälningar och därav följande avlägsnande av kvicksilver och PCB.
- Ökat antal ärenden med koppling till kemikalier, exempel är såväl taktvattsärenden som hantering av tillstånd för kemisk bekämpning.
- Miljökvalitetsnormerna för vatten har börjat generera ärenden avseende dagvattenhantering. Det kan såväl avse ”nygamla” frågor som rening av avlopp från kopparkoppar (Nationalmuseum och Vasamuseet) men också frågor som rör dagvatten från verksamhetsytor där Solvalla travbana är ett exempel.

Arbetet med miljöfrågor i planeringen fortgår enligt verksamhetsplanen. Avdelningen har här bidragit till att stadens mål om bostadsbyggande om 6000 påbörjade lägenheter beräknas kunna nås varav 4288 byggstartats hittills i år. Förvaltningen har också deltagit i arbetet med att se över stadens översiktsplan samt att ta fram ett nytt stadsövergripande dokument med riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av parker och naturområden kallat "Grönare Stockholm". Erfarenheter och delresultat från projektet C/O City sprids till andra förvaltningar inom staden dels genom dagliga kontakter i olika planeringssituationer dels genom konferensen "Building Sustainability 2016", som avdelningen samorganiserar med bl.a. Swedish Green Building Council.

Avdelningens arbete med att bidra till stadens energieffektiviserings- och klimatarbete har hittills överträffat planerna. Under perioden 2012-15 skulle energicentrum hjälpa stadens förvaltningar och bolag att energieffektivisera med 10 % - resultatet har blivit 11 %. Skillnaden innebär att staden snabbare når klimatmålen men dessutom sparar ungefär 20 miljoner kronor ytterligare per år. Därutöver har förvaltningen bidragit med underlag till stadens klimatstrategi 2040. Under början av hösten kommer förvaltningen, som planerat, redovisa en ny klimatberäkning för staden och som bygger på nya beräkningsmodeller.

Genom projektet GrowSmarter bidrar förvaltningen till att utveckla energieffektiviseringen i flera byggnader i Årsta både genom byggtekniska åtgärder men även med hjälp av digital information. Projektet fortskrider i stort sett enligt plan. Vissa förseningar har dock uppstått i Stockholms shems renovering av bostäderna eftersom processen med hyresgästgodkännanden tagit längre tid än förväntat.

Arbetet med att minska trafikens klimatpåverkan och miljöstörningar sker för att uppnå målen för år 2019. Ett stort fokus har varit på eldrivna fordon.

Förvaltningen kan konstatera att utan starkare incitament genom t.ex. förändrad lagstiftning, så blir det svårt att klara stadens mål om 50 % miljöbilar.

Vad gäller trafikens påverkan på luftkvaliteten så har den successivt blivit bättre och miljökvalitetsnormerna för PM10 beräknas klaras för året. För NO2 däremot så bedöms normen överskridas.

Avdelningens nettoresultat prognosticeras i stort sett vara i enlighet med budget. Omslutningen bedöms däremot bli större än planerat beroende på högre intäkter från projekt och högre kostnader för dessa.

Avdelningen Hälsoskydd

En sammantagen bedömning är att avdelningens tillsynsarbete leder till miljö- och hälso nytta. Inom vissa områden, t.ex. hygienverksamheter, kosmetiska produkter, plaskdammar, bassängbad och båtklubbar har konkreta förbättringar skett genom att verksamhetsutövarna har fått bättre kunskap, börjat tillämpa ny teknik eller fått förbättrade rutiner. Tillsynen fyller också en viktig funktion när det gäller verksamhetsutövarnas arbete med egenkontroll som ständigt behöver underhållas och förbättras för en sund inomhusmiljö, t.ex. inom skola/förskola och flerbostadsbyggnader. Inom arbetet med klagomålsärenden leder arbetet till att störningar i bostäder som utgör olägenheter för människors hälsa kan undanröjas helt eller delvis. Samma sak gäller uppföljningsärenden till inspektioner inom skola/förskola där problem med ventilation och installationsbuller är de vanligaste problemen.

Avdelningens tillsynsarbete fortskrider i huvudsak enligt plan och planerad tillsyn bedöms hinnas med under året, med undantag för ett par områden där förutsättningarna ändrats. Antal inkomna anmälningar av hygienverksamheter har till exempel nästan fördubblats jämfört med förra året. Den riktade tillsynen mot hygienverksamheter får därför prioriteras ner till förmån för handläggningen av anmälningsärenden eftersom nya verksamheter regelmässigt besöks.

XRF-projektet rörande båtbottnfärger har kommit igång och hittills har cirka 780 båtar mätts med avseende på förekomst av ämnen i båtbottnfärger på skrovet. Mätningarna som utförts hittills visar att ca 20 % av alla båtar i Mälaren sedan gammalt är målade med TBT-färg. TBT

är mycket giftigt, även i halter som knappt är mätbara. På ca 93 % av hittills mätta båtar har förekomst av metallerna koppar, zink, tenn eller bly på skrovet påvisats, vilket tyder på att de har målats med biocidfärger.

Den nya metoden för riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta områden har också påbörjats. Hittills har två fastighetsägare valts ut och tre inspektioner har utförts. Några alarmerande brister har hittills inte konstaterats. Inom ramen för den ordinarie tillsynen av flerbostadsbyggnader och fastighetsägares egenkontroll är 352 inspektioner av 480 planerade utförda hittills.

Stadens nya riktlinjer för handläggning av ärenden rörande utskänkningstillstånd har börjat tillämpas. I nuläget verkar de generösare riktlinjerna inte ha lett till en större tillströmning av klagomål på buller från restaurang. Däremot har ett relativt stort antal klagomål på bullerstörningar från tillfälliga evenemang inkommit under sommaren. Många av dessa evenemang har saknat tillstånd från Polisen. Inflödet av olägenhetsärenden totalt har fortsatt att minska samtidigt som avdelningen under året avslutat fler ärenden än som kommit in, vilket innebär en fortsatt sjunkande ärendebalans.

När det gäller migrationsboenden hade nio av de 15 besökta verksamheterna brister som kommer att följas upp. De anmärkningar som följs upp är brister i ventilationens funktion, avvikande varm/kallvattentemperatur och påvisad fukt-/mögeltillväxt. Trots att 60 % av besökta verksamheter får uppföljning så är förvaltningens bedömning att det ser bra ut. Årets tillsynsmål har uppnåtts men fler boenden kan komma att inspekteras.

Inom ramen för ett bullerprojekt har ljudnivåmätningar utförts i 111 förskolor i stadsdelarna Norrmalm och Södermalm under april-juni. 77 % av de besökta förskolorna hade problem med höga ljudnivåer från fasta installationer, vilket kommer följas upp. Balansen för uppföljningsärenden inom skol- och förskoletillsynen är hög och under hösten kommer särskilt fokus att ligga på effektivisering och att jobba ner balansen.

Inom bassängbad har projektet om städning och hygien med bl.a. provtagning på ytor för hygienisk kontroll visat att rengöringen av de flesta anläggningarna kan förbättras och att städrutinerna brister. Projektet har varit mer tidskrävande än planerat och urvalet har därför begränsats till större anläggningar dit allmänheten har tillträde. För plaskdammar visar tillsynen sommaren 2016 att 2015 års tillsyn har lett till förbättringar i skötsel och provtagningsrutiner. Antal inkomna ansökningar om värmepumpstillstånd har sjunkit jämfört med förra året. Årets prognos för antal inkomna ansökningar beräknas dock kvarstå. När det gäller köldmedia har arbetet med att i samverkan med branschen utveckla ett nationellt register för värmepumpsaggregat fortsatt under året.

Arbetet med att i samverkan med branschen utveckla ett nationellt register för värmepumpsaggregat pågår. Visst arbete återstår innan den tekniska utvecklingen kan påbörjas. Den svenska köldmedieförordningen måste också vara på plats innan systemet slutligt kan färdigställas.

Avdelningen håller i princip sin ekonomiska budget. Under året genomför avdelningen utökade utbildningsinsatser för personal och en tillfällig utökning av personal för att fortsätta arbeta ner gamla ärendebalanser.

Avdelningen Livsmedelskontrollen

Under årets första halvår har drygt 4320 kontroller av planerade 8800 utförts, trots stor personalomsättning. Vid cirka 500 (12%) av dessa kontroller har allvarliga brister upptäckts så att extra kontroller har utförts för att tillse att bristerna åtgärdas skyndsamt.

Knappt 50 sanktionsbeslut i form av förelägganden eller förbud har fattats där åtgärder inte har vidtagits på frivillig väg av företagare. Den vanligaste orsaken till förbud är brister i nedkylning av livsmedel, undermålig rengöring eller förekomst av skadedjur. Endast 8 verksamheter har stängts ner, en förbättring sett mot tidigare år. Överlag följer företagarna lagstiftningen och mindre brister åtgärdas vanligtvis på frivillig väg av företagarna.

Den stora personalomsättningen påverkar utförandet av kontroll och det är möjligt att alla kontroller inte hinner utföras under året. Även antalet stressrelaterade sjukskrivningar har ökat. Verksamheter med låg risk prioriteras ner till förmån för högriskverksamheter.

Livsmedelsfusk

Under 2015 och 2016 har arbetet mot misstänkt livsmedelsfusk intensifierats genom en arbetsgrupp som särskilt tagit sig an denna typ av ärende. Mest uppmärksammat har fallet med det svenska KRAV-märkta nötköttet blivit, där det visade sig att två företag från Gotland som verkade i Stockholm systematiskt sålde utländskt konventionellt nötkött som svenskt ekologiskt kött. Till följd av detta fall har nu regeringen initierat en utredning av straffsatserna för livsmedelsbrott med särskilt fokus på livsmedelsbedrägerier. Utredningen förväntas vara klar mot slutet av 2016.

Även andra fall av livsmedelsfusk har uppdagats och stoppats, även om dessa inte får samma massmediala rubriker. Falskt basmatiris, rapsolja som färgats med klorofyll och såld som olivolja, ägg från frigående höns är egentligen burhöns, ekologiska livsmedel som är konventionella och honung som visat sig vara utspädd med "främmande sockerarter" är några ärenden som har utretts och felaktiga livsmedel stoppats.

Genomföra kontroller i enlighet med tillsynsplanen och den nationella kontrollplanen

Livsmedelskontrollen har en mycket stor personalomsättning under året och upplever svårigheter att rekrytera nya livsmedelsinspektörer. Majoriteten av de inspektörer som slutar är erfarna inspektörer som flyttar till andra städer, ofta p.g.a. stadens bostadsmarknad. Personalomsättningen är kännbar och bostadsmarknaden gör det svårt att attrahera erfarna inspektörer från andra delar av landet. Sannolikt kommer inte samtliga årets planerade kontroller att kunna utföras på grund av detta. Kvarstående kontroller från föregående år är prioriterade detta år och kommer att klaras av. De kontroller som eventuellt inte hinns med i år överförs till nästa år, och blir där prioriterade för att säkerställa att alla verksamheter får sin kontrolltid.

Skyndsamt utreda misstänkta matförgiftningar

Året har börjat med högre antal misstänkta matförgiftningar än tidigare år, runt 400 ärenden under första halvåret mot tidigare års 300 ärenden. Inga utbrott utmärker sig bortsett från ett mindre utbrott av cryptosporidium, en encellig parasit som orsakar svåra magsmärtor under en 1-3 veckors period, vanligtvis där importerade osköljda färska kryddor misstänks vara bärare av smittämnet. Flera fall av histaminförgiftningar har utretts där tonfisk misstänkts vara orsaken har i vanlig ordning utretts.

Livsmedelskontrollen beräknas öka sina intäkter något under året på grund av att befintlig personal, trots personalomsättningen, utför fler kontroller. Samtidigt beräknas kostnaderna bli något lägre än budget på grund av vakanser. Intäkter motsvarande 800 kontrolltimmar (1,024 mkr) är exkluderade ur prognosen då dessa inte kommer att levereras under innevarande år utan flyttas över till 2017.

Miljöanalys

Nämnden samordnar, planerar och projektleder framtagandet av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Arbetet sker i nära samarbete med Stockholm Vatten AB. Arbetet med Bällstaån och Brunnsviken har kommit längst. Förvaltningen har även påbörjat upphandlingar av underlag till lokala åtgärdsprogram för Räcksta träsk, Kyrksjön, Judarn, Trekanten, Långsjön, Magelungen, Drevviken, Forsån, Ulvsundasjön samt Lillsjön. Förvaltningen kommer i samverkan med konsultbolaget Enveco Miljöekonomi AB att utföra en värdering av Stockholms vatten. Värderingen ska ge underlag både vad gäller det monetära värdet av Stockholms vatten och även kvalitativa värden för att ställa kostnader av åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen mot nyttan av att genomföra dem. Den löpande miljögiftsövervakningen i fisk, vatten och sediment utökas under 2016. Resultaten från övervakningen används som underlag för prioritering av åtgärder i de lokala åtgärdsprogrammen.

Inom området biologisk mångfald har ett förslag till miljöövervakningsprogram för biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster tagits fram. Förslaget kommer att presenteras för nämnden under senhösten 2016. Medel har även sökts från Digital Förnyelse till en förstudie om metoder för datainsamling inom staden gällande naturmarksskötsel och ekologiska förstärkningsåtgärder, samt hur ett digitalt prioriteringsstöd till skötselansvariga kan utformas. En rapport från återetablering av större vattensalamander i Kyrksjölotens Natura 2000-område har färdigställts. Reproduktionen av arten har varit lyckad och projektet verkar därmed ha varit framgångsrikt.

Kemikaliecentrum erbjuder genom en mångfald av arbetssätt stadens verksamheter stöd i arbetet med att genomföra stadens kemikalieplan. Kemikaliecentrum har bland annat lanserat en webbutbildning för kemikaliesmart förskola, och upphandling av ett gemensamt system i staden för hantering av kemiska produkter pågår. Kemikaliecentrum hjälper löpande förvaltningar och bolag att prioritera och ställa relevanta kemikaliekrav vid upphandlingar. Kemikaliecentrum arbetar även med att utvärdera och inventera prioriterade material i byggvaror. Byggmaterialvalen testas och utvärderas bland annat i ett pilotprojekt för ombyggnation av en förskola som bedrivs tillsammans med Hägersten/Liljeholmens stadsdelsförvaltning och SISAB. Förskolemiljön undersöks även i samarbete med Karolinska Institutet och Naturvårdsverket genom ett projekt där analys av dammprover från 100 förskolor med avseende på hälsoskadliga ämnen genomförs.

En ny version av Miljöbarometern har lanserats, där främst områdena Natur, Klimat och Vatten har utvecklats. Ytterligare medel har under våren beviljats via Digital Förnyelse i syfte att tillgängliggöra och anpassa förvaltningens databas Miljödata för fler förvaltningar och bolag i staden.

I år genomförs den 6:e medborgarundersökningen av Stockholmarnas miljövanor och attityder. Undersökningen utförs var tredje år. Ett undersökningsföretag är upphandlat och enkäten skickas ut under hösten 2016.

Stockholms stad leder sedan den 1 mars 2016 Interreg Östersjö-projektet NonHazCity. Projektet innebär att en till två kommuner per land i länderna Sverige, Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen och Tyskland ska samarbeta för att ta fram kemikalieplaner, genomföra åtgärder i de egna kommunerna, stödja företag och informera invånare för en minskad användning och spridning av skadliga kemikalier. Stockholm ingår även i en EU LIFE IP-ansökan under ledning av Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt. Stadens deltagande i ansökan rör miljöövervakning av miljögifter och åtgärder för att minska utläckaget av giftiga båtbottnfärger till mark och vatten. Projektstart kommer att ske i början 2017 om ansökan beviljas.

För Miljöanalys prognostiseras ett överskott om 1,1 mnkr vilket beror på lägre personal-kostnader (sjukskrivningar, utlåning av personal till andra avdelningar samt att personal gått vidare till annan anställning). Trots detta prognostiseras att enhetens samtliga planerade aktiviteter kommer att utföras.

SLB

Miljökvalitetsnormen för PM10 kommer sannolikt att klaras år 2016. Då blir det tredje året i rad som miljökvalitetsnormen uppfylls. Detta beror på trafikkontorets insatser i form av dammbindning och städning. Fram till och med augusti 2016 är halterna av PM10 emellertid betydligt högre jämfört med 2015. Detta har föräntlets av att sand har använts på gång- och cykelbanor i större utsträckning än de senaste vintrarna, och en del av sanden hamnar på körbanorna. Vägbanorna var dessutom fuktiga under långa perioder vilket har lett till en förhållandevis stor ansamling av damm som sedan blivit tillgängligt för uppvirvling när körbanorna torkat upp.

Genom samarbetet med trafikkontoret och VTI sker fortsatt forskning för att öka förståelsen för hur olika åtgärder relaterade till användningen av dubbdäck, sandning och andra vinterväghållningsmetoder påverkar luftkvaliteten med avseende på PM10. Ökad kunskap ska även medföra att åtgärder kan utföras på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt.

Effekten av dubbdäcksförbudet på Fleminggatan och Kungsgatan är under utredning och redovisas i miljö och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden i september 2016.

Antal överskridanden av PM10 fram till sista augusti. Miljökvalitetsnormen för dygn får överskridas högst 35 gånger.

Hornsgatan 19	Norrlandsgatan 8
Folkungagatan 18	Sveavägen 19

Miljökvalitetsnormen för kvävedioxid har överträts 2016. Den främsta orsaken till att normerna överskrids är vägtrafikens utsläpp. Den nedåtgående trenden för halten kvävedioxid har planat ut under de senaste åren vilket bland annat tros bero på ökad andel dieselfordon i Stockholmsregionen. Dieslbilar har relativt höga utsläpp av både kväveoxider och kvävedioxid jämfört med t.ex. bensindrivna bilar. Regeringen har dock gett

Transportstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för kommuner att kunna införa miljözon även för lätta fordon. Det kan bidra till en lösning.

Antal överskridanden av NO₂ (Kvävedioxid). Miljökvalitetsnormen för dygn får överskridas högst 7 gånger per år.

Hornsgatan 36	Norrlandsgatan 21
Folkungagatan 5	Sveavägen 26

SLB-analys deltar i många forskningsprojekt som avser luftföroreningars inverkan på människors hälsa. I t ex projektet EMIL kommer det att undersökas hur exponering för höga halter av trafikrelaterade luftföroreningar under graviditeten och första levnadsmånaderna påverkar lungfunktionen hos spädbarn. SLB-analys beräknar exponeringen. Nyfödda barn i Stockholms län kommer att rekryteras utifrån bosättning på gator med höga luftföroreningshalter. Rekryteringen av ca 100 högexponerade barn startades under hösten 2014 och pågå under två år. Vid 6 månaders ålder kommer det att tas blodprov och utföras lungfunktionsmätningar på barnen. Resultaten från de högexponerade barnen kommer att jämföras med en kontrollgrupp bestående av 100 lågexponerade barn.

Utöver forskning är efterfrågan fortsatt hög vad gäller utredningar i samband med bostadsexploatering och på måttjänster. Driften av Östra Sveriges Luftvårdsförbund sker enligt avtal till och med 2019.

För SLB prognostiseras ett överskott på 0,9 mnkr vilket beror på ökad efterfrågan på enhetens expertkompetens, utredningstjänster och måttjänster vilket till stor del hänger samman med ökad bostadsexploatering. Detta har medfört högre intäkter än budgeterat för 2016 samtidigt som kostnaderna inte ökat i motsvarande grad trots att det skett rekrytering av extra personal.

Avdelningen Verksamhetsstöd

Förvaltningen har planerat för att övergå till en ny version av ärendehanteringssystemet Ecos vid årsskiftet 2016/17. Inför övergången pågår ett stort förberedelsearbete som involverar merparten av förvaltningen. Införandet är dock nu skjutet på framtiden, på grund av förseningar från leverantören av Ecos.

Stadens tekniska plattform för e-tjänster ska uppgraderas under 2017-2018. Det betyder i sin tur att även miljöförvaltningens e-tjänster behöver ses över om de ska fortsätta fungera, vilket är förenat med betydande kostnader. En förstudie har därför gjorts under sommaren, för att utgöra underlag för beslut under hösten om fortsatt inriktning för arbetet med utveckling av förvaltningens e-tjänster.

Under våren har förvaltningen förstärkts med en ny ekonomitjänst. Intentionen med den nya tjänsten är att långsiktigt bygga upp en högre kompetens inom området inköp och upphandling, som ett stöd till förvaltningens alla verksamheter.

Förberedelserna för evakueringen och renoveringen av Tekniska Nämndhuset har intensifierats under våren. För förvaltningens del kan det inte nog understrykas vikten av att de framtida lokalerna är anpassade till verksamheternas behov, snarare än storskaliga lösningar.

Avdelningen inkl. förvaltningschef, nämnd och övrig verksamhet prognosticerar ett överskott på 0,6 mnkr vilket härleds till lägre personalkostnader (vakanser och föräldraledigheter) samt att bytet till Ecos 2 inte kommer att genomföras under året.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Tertialrapport 2 visar att nämnden bedriver sin verksamhet enligt plan och att det i flera fall finns en utveckling av verksamheten för att på ett effektivare och mer kvalificerat sätt bidra till trygghet, hälsa, god miljö och även en stad som håller samman genom likvärdiga levnadsvillkor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

En stor del av nämndens verksamhet syftar till förebyggande av miljö- och hälsofaror. Nämnden är också delaktig i stadens risk- och sårbarhetsarbete med ett särskilt ansvar för miljö- och hälsofrågor, och detta arbete har utförts som planerat. Nämnden fortsätter sitt stora engagemang i stadens fysiska planering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)				40 %		100 %	100 %	2016

Nämndmål:

1.3.1 Bistå stadens ledning och övriga förvaltningar med expertkunskap om hot mot miljö och hälsa

 Uppfylls helt

Analys

Nämndens verksamheter har ofta ett direkt förebyggande arbete angående hot mot miljö och hälsa och är därigenom även en expertfunktion för staden i övrigt. Detsamma gäller även vid akuta situationer som innebär fara för miljö eller hälsa. I april deltog nämnden vid en workshop med Stockholms Hamnar AB och trafikkontoret angående oljeutsläpp.

Nämndmål:

1.3.2 Utföra kontroll som säkrar att de livsmedel som saluhålls och serveras i staden är trygga

 Uppfylls helt

Analys

Under det första halvåret har 12 % av alla hittills utförda kontroller (4320 st) lett till extra offentlig kontroll. Drygt 50 sanktionsbeslut i form av förelägganden eller förbud har fattats. Endast 8 verksamheter har stängts ner totalt under första halvåret, en förbättring sett mot tidigare år. Undermålig hygien eller förekomst av skadedjur kan vara orsak för omedelbar stängning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till att målet uppfylls bl.a. genom deltagande i stadsutvecklingen och bostadsbyggandet inom miljöprofilområdena, stöd till övriga nämnder med hälsa, miljö och naturvård. Det förvaltningsövergripande samarbetet mellan de centrala kontoren, Ledstängen, där kontaktytor och arbetsprocess mellan exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontorets framgång har nu även integrerat miljöförvaltningen. En för kontoren samlad utbildningsinsats planeras genomföras innan årsskiftet. Under året ska 6000 bostäder byggstartas. Hittills under året har 4 288 lägenheter byggstartats.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att kommunfullmäktiges målsättning om antalet markanvisade bostäder kan nås.	2016-01-01	2016-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska medverka i den förberedande planeringen för en framtida bostadsexploatering på nuvarande Bromma flygplats.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

1.4.1 MHN ska stödja berörda nämnder i stadsutvecklingen med kompetens inom områdena hälsa, miljö och naturvård för att möjliggöra en hållbar och växande stad

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen deltar i den övergripande samordningsgruppen för genomförandet av bostadsuppdraget samt i en stor andel av de arbetsgrupper som finns för mer omfattande detaljplaner och program. Förvaltningen har bidragit i arbetet med den nya översiktsplanen, och har under perioden också blivit delaktig vid markanvisningsskedet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska, i samverkan med berörda nämnder och bolag, delta i arbetet med att förbättra planeringen för förskole- och skolgårdar.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

1.4.2 Miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller ska uppfyllas

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har under perioden reviderat bullerkartan utifrån uppdaterade siffror från trafikkontoret samt följt upp stadens åtgärdsprogram för omgivningsbuller. Förvaltningen har medverkat till flera nya bullerskyddsåtgärder bl.a. en 170 meter lång växtbeklädd bullerskyddsskärm vid Lidingövägen, fasadåtgärder för bostäder vid Vällingbydepån och Stockholm Östra, samt bullerskyddsskärmar vid Kullskolan och Gröndalsskolan.

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Under detta övergripande mål som omfattar många andra områden än klimatarbetet, finns större delen av nämndens verksamhet inklusive tillsynen och för de ingående målen visas en god måluppfyllelse. Nämndens verksamheter är ofta utvecklingsinriktad genom olika projekt och programverksamheter. Inte minst inom klimatområdet finns tydlig utvecklingsinriktning mot ett klimatsmartare Stockholm.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har lämnat underlag till stadsledningskontoret för färdigställande av Klimatstrategi 2040. Energicentrum har även följt upp energieffektiviseringsmålet i stadens miljöprogram 2012-2015. Här framgår att stadens energianvändning effektiviserades med 11 %, vilket motsvarar 410 mnkr i minskade energikostnader under miljöprogramsperioden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Växthusgasutsläpp per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	2,5 Ton CO ₂ / inv					2,8 Ton CO ₂ / inv	2,8 Ton CO ₂ / inv	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå Stockholm Vatten AB med information för att underlätta driften av Glashuset som center för information om stadens miljö- och klimatarbete.	2016-01-01	2016-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska medverka i kommunstyrelsens arbete med att utreda hur metoder för livscykelanalys kan bidra till hållbar utveckling.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

2.1.1 Bättre miljö och hälsa genom ökade effekter av tillsyn

 Uppfylls helt

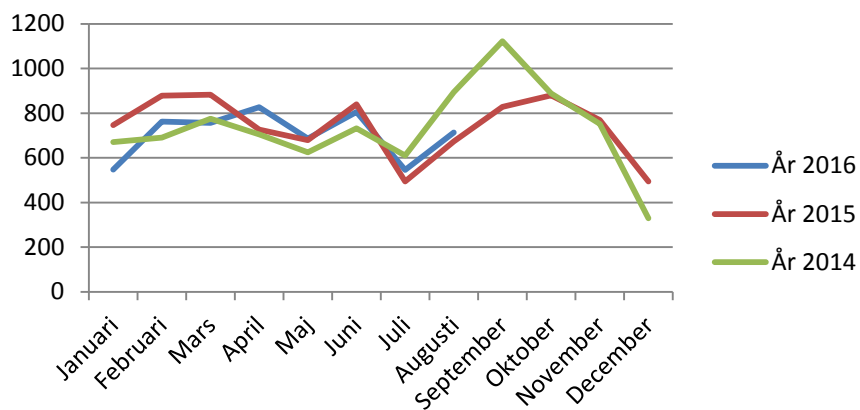
Analys

Under detta mål redogörs för tillsynsarbetet. En redogörelse för de olika tillsynsområdena framgår av bilaga 1.2. Dessutom tas tillsynen upp under målet 2.1.2 *Utföra tillsyn motsvarande avgiften*, 2.6.1 *Alla flerbostadshus, skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade mot radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft*, 2.1.3 *Snabb och effektiv service samt 3.2.1 Förvaltningen ger god service och bedriver tillsyn med hög professionalitet mot företag och andra verksamhetsutövare i staden*.

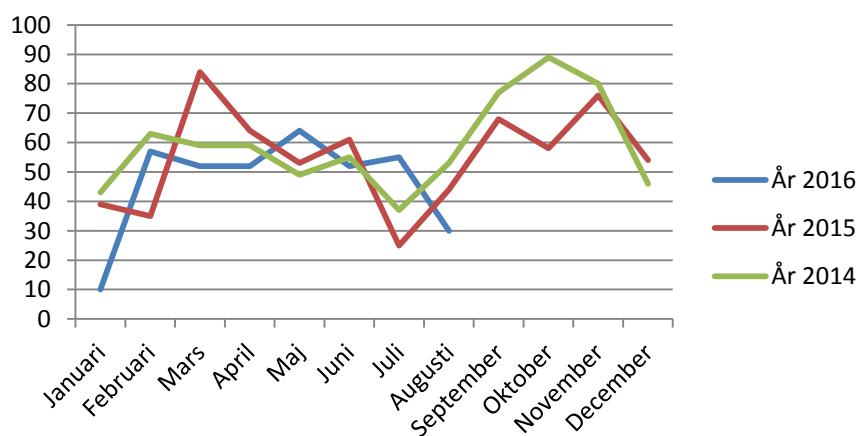
Sammantaget är bedömningen att tillsynen i stort sett kommer att utföras som planerat.

Diagrammen nedan visar antal inspektioner per avdelning månadsvis åren 2014 – augusti 2016. Siffrorna för augusti 2016 är preliminära.

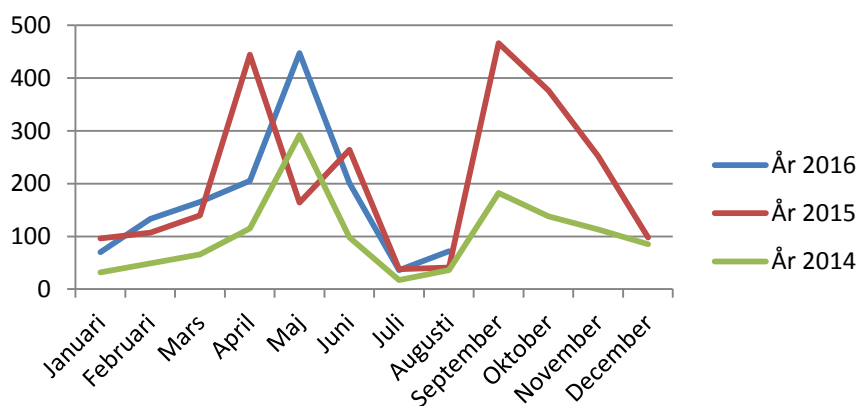
Livsmedelskontrollen

Plan och miljö

Hälsoskydd

Nämndmål:

2.1.2 Utföra tillsyn motsvarande avgiften.

 Uppfylls helt

Analys

Bedömningen är att målet kommer att uppnås. En detaljerad uppföljning per tillsynsområde görs i årsredovisningen.

Nämndmål:

2.1.3 Snabb och effektiv service

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har en hög prioritering av servicen. De så kallade punktlighetsmålen som framgår nedan har en bra utveckling hittills under året. NKI värdena (Nöjd Kund Index) har ökat under flera år och fortsatte att öka under 2015 och nådde ett All time high på NKI 77. Dessutom visar SKL:s undersökning att Stockholms miljöförvaltning har landets högsta värde på företagstillsyn.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	96 %			97 %	100 %	95 %		Tertial 2 2016
	Påbörja utredning om misstänkta matförgiftningar inom ett dygn	83,7 %			87,9 %	80 %	80 %		Tertial 2 2016
	Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	100%			98,1 %	95 %	95 %		Tertial 2 2016

Tabellen nedan visar de ovan presenterade punktlighetsmålen sedan 2005. Det har skett en trendmässig förbättring under åren och under senare år har måluppfyllelsen genomgående varit mycket god.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Prognos 2016
Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar. * (Årsmål 95% sen 2008).	58	95	98	90	96	96,1	90,8	100	100	100	97	96
Påbörja utredning om misstänkta matförgiftningar inom ett dygn. (Årsmål 80% sen 2008).	67	80	59	97	91	84,1	80,3	74,4	83,1	96,8	88	83,7
Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor. ** (Årsmål 95% sen 2008).	96	92	95	74	98	97,7	97	95,5	94,6	96	98	100

*) Definition 2008: Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 20 arbetsdagar och därefter beslutas efter tre arbetsdagar om ansökan är komplett.

**) Definition 2007: Lämna respons på klagomål inom två veckor.

Nämndmål:

2.1.4 Genom Miljöbarometern och Miljödata erbjuda aktuell och lättillgänglig information om stadens miljösituation och miljöarbete.

Uppfylls helt

Analys

Under våren publicerades en ny version av miljöbarometern med förbättrad layout och nytt innehåll. Informationen om stadens vatten och natur har förbättrats och utvecklats. Ytterligare medel har under våren beviljats via Digital Förnyelse i syfte att tillgängliggöra och anpassa Miljödata för fler förvaltningar och bolag i staden.

Nämndmål:

2.1.5 Stadens mål för hållbar energianvändning och minskad klimatpåverkan ska uppnås

Uppfylls helt

Analys

Nämnden har bistått stadsledningskontoret med underlag för en samlad klimatstrategi 2040 samt beräknat utsläpp enligt klimatberäkningsmodell från C40/World Resources Institute.

Nämnden har samarbete med IVL och IVA om att utveckla metoder för att kunna ställa LCA-krav vid byggande. Energicentrum har låtit utreda potentialen för återvinning av energi i avloppsvattnet för tre olika idrottsanläggningar samt hjälp vid solcellssatsningar. Klimatpakten har utvecklats med klimatpakten plus för mer ambitiösa företag. Två fasta utställningar om GrowSmarter har satts upp i visningslokaler i Valla Torg och Slakthusområdet. Vissa förseningar har uppstått vid Stockholmsshems förhandlingar med hyresgästerna och det första ombyggda huset beräknas bli klart år 2017.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Köpt energi (GWh)						1 880		2016

Nämndmål:

2.1.6 Genom en långsiktig miljöövervakning följa miljötillståndet som underlag för tillsyn, programarbete samt övrigt miljöarbete

 Uppfylls helt

Analys

Ett seminarium om skyfallsmodellering har hållits för de tekniska förvaltningarna i staden. Under 2016 kommer en utökning av miljögiftsövervakningen i vatten att ske i syfte att skapa underlag till de lokala åtgärdsprogrammen för stadens vattenförekomster.

Miljökvalitetsnormen för PM10 kommer sannolikt att klaras år 2016, vilket beror på Trafikkontorets insatser i form av dammbindning och städning. Miljökvalitetsnormen för kvävedioxid har överträffats 2016. Den främsta orsaken till att normerna överskrids är vägtrafikens avgasutsläpp.

Flera delar av nämndens verksamhet har en inriktning särskilt på barn. Det gäller bland annat Kemikaliecentrums verksamhet mot gifter på förskolor och tillsynen av förskolor och skolor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft						Max 7 dygn/år		2016
 Antal dygn över normvärdet för PM 10 i luft						Max 35 dygn / år.		2016

Nämndmål:

2.1.7 MHN ska samarbeta och utbyta erfarenheter med andra städer och aktörer i Europa för att påverka EU-regelverket samt driva åtgärdsarbete och utveckling framåt.

● Uppfylls helt

Analys

Stockholms stad leder sedan den 1 mars 2016 Interreg Östersjö-projektet NonHazCity. Ett antal länder kring Östersjön samarbetar för att ta fram kemikalieplaner och genomföra åtgärder i de egna kommunerna.

Förvaltningen bevakar EU-frågor genom ett aktivt deltagande i stadens samarbetsorganisationer, nätverk och projekt, bl a genom Eurocities miljöforum och dess undergrupper.

Nämndmål:

2.1.8 Genom MHN:s expertkompetens utveckla stadens miljöarbete och bidra till att målen i Stockholms miljöprogram och andra program uppfylls och följs upp.

● Uppfylls helt

Analys

Fyra av de 15 delmål som nämnden har uppföljningsansvar har uppnåtts helt. De övriga elva delmålen har i flera avseenden också haft en mycket positiv utveckling men inte i tillräcklig grad för att uppnå målen helt och hållet.

Hela bedömningen redovisas på stockholm.se/miljobarometern.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden bedriver ett omfattande arbete för ökad användning av miljöbilar och miljöbränsle vilket bidrar till ökad hållbarhet. I den fysiska planeringen bevakas att bostäder och nya arbetsplatser planeras och lokaliseras vid goda kollektivtrafiklägen och försörjs med cykelvägar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar Analys Förvaltningen avvaktar stadens centrala upphandling av elbilar varefter en stor andel av bilparken kommer att bestå av elbilar. Dessutom förväntas att bilparken minska något.	8,3 %			9,09 %		14 %	14 %	Halvår 1 2016
  Andel sålda förnybara drivmedel av totalt sålda drivmedel i länet per år.						28 %	28 %	2016

Nämndmål:

2.2.1 Förnybar energi ska utgöra minst 37 % av allt sålt drivmedel till vägtrafiken (mäts av praktiska skäl på länsnivå)

 Uppfylls helt

Analys

Från januari till maj 2016 registrerades 24 % miljöbilar varav närmare 5 % elfordon (1% elbilar, 3,7 % laddhybrider). Under 2016 har cirka 40 nya laddplatser tillkommit hos Stockholm Parkering. Miljöförvaltningen har beviljats ett nytt EU-projekt, ECCENTRIC, som ska pågå till 2020. För kommunkoncernens gemensamma fordonshantering har fleet manager funktionen bemannats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Sålda fossila bränslen (TWh)						8,7 Twh		2016

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Uppfylls delvis

Analys

De lokala åtgärdsprogrammen för Magelungen, Drevviken, Forsån, Ulvsundasjön samt Lillsjön påbörjas under hösten samt vintern/våren 2017 vilket är senare än planerat. Förseningen beror på deras storlek och komplexitet vilket medför att konsultuppdrag inte hinner slutföras under 2016. Förvaltningen kommer att äska nya medel inför 2017 för fortsatt arbete.

Arbetet med naturreservaten i Årstaskogen och Årsta Holmar samt Kyrkhamn har på tjänstemannanivå hittills stått stilla under året. Detta gäller även reservatsbildningen för Rågsveds friområde samt Älvsjöskogens östra del.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel vattenförekomster som följer miljö-kvalitetsnormerna för ekologisk status	26 %					25 %	25 %	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utreda förutsättningarna för att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat.	2016-01-01	2016-12-31	
  Exploateringsnämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden, fortsätta arbetet med implementering av ekosystemtjänster och grönytekomensation i stadens verksamheter.	2016-01-01	2016-12-31	
  Exploateringsnämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, fortsätta arbetet med inrättandet av naturreservat i Årstaskogen och Årsta holmar samt Kyrkhamn.	2016-01-01	2016-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska, tillsammans med berörda stadsdelsnämnder, idrottsnämnden, utbildningsnämnden och exploateringsnämnden, arbeta med att tillgängliggöra stadens naturreservat för stockholmarna samt arbeta med hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2016-01-01	2016-12-31	
  Stockholm Vatten AB ska i samverkan med trafikinämnden miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden och Stockholm Parkerings AB genomföra pilotprojekt med hållbara dagvattenlösningar.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

2.3.1 Bidra till att stadens vattenområden uppnår god ekologisk och kemisk vattenstatus.

 Uppfylls helt

Analys

Ett lokalt åtgärdsprogram för Bällstaån ska tas upp för inriktningsbeslut i kommunstyrelsen under året. Underlag för lokalt åtgärdsprogram för Brunnsviken kommer att behandlas i Styrgruppen för god vattenstatus under hösten. Förvaltningen har även påbörjat upphandlingar av underlag till lokala åtgärdsprogram för Råcksta träsk, Kyrksjön, Judarn, Trekanten, Långsjön, Magelungen, Drevviken, Forsån, Ulvsundasjön samt Lillsjön.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel badplatser med bra vattenkvalitet	88 %					85 %		2016
	Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk vattenstatus.						35 %		2016

Nämndmål:

2.3.2 Aktivt bistå i samordning av grönstrukturfrågor, planering och utredning av nya naturreservat samt uppmärksamma ekosystemtjänster i staden

 Uppfylls delvis

Analys

Arbetet med C/O City kan visa på flera resultat i form av skapandet av forum för hållbar stadsutveckling, 5 pilotprojekt i staden för testning av verktyg från C/O City. Nämnden har medverkat i att ta fram planeringsverktyg för "Grönare Stockholm". En avvikelse från planerat är att tjänstemannarbetet med reservaten i Årstaskogen och Årsta Holmar samt Kyrkhamn hittills har stått stilla under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Frågan om restaurangernas rätt att välja entreprenör för omhändertagande av sitt avfall kommer inte att prövas då överklagandet av miljöförvaltningens förbud dragits tillbaka. Frågan ska istället klargöras tillsammans med Stockholm Vatten. Ett annat samarbetsprojekt syftar till att öka utsorteringen av matavfall från restaurangerna. I övrigt finns tillsynsverksamhet avseende avfallshantering samt byggavfall. Utförligare redogörelser framgår av uppföljningen av tillsynsplanen i bilaga 1.2.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska genomföra enkäten Miljö och miljövanor i Stockholm.	2016-01-01	2016-12-31	
  Trafiknämnden ska ta fram ett program för avfallshantering i stadens offentliga rum, tillsammans med stadsdelsnämnderna, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten Avfall AB.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har ett omfattande arbete för en giftfri miljö som omfattar en mängd olika verksamheter, alltifrån tillsyn till projekt och programarbete samt miljöövervakning. Här bör särskilt nämnas det breda arbetet mot farliga kemikalier som utförs inom Kemikaliecentrum vars verksamhet bidrar till att implementera Kemikalieplanen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och som används i stadens verksamheter Analys Prognos kan inte ges i avsaknad av mål.							Fastställt 2016	2016

Nämndmål:

2.5.1 Aktivt bidra till genomförande av Stockholm stads kemikalieplan 2014 - 2019

 Uppfylls helt

Analys

Ett gemensamt system för hantering av kemiska produkter i staden håller på att upphandlas.

Två seminarier "Forum för kemikaliesmart byggande" för branschen har genomförts under våren: "Bygga kemikaliesmart förskola" och "Miljö och hälsoaspekter vid anläggning av granulatinnehållande material".

Kemikaliecentrum fortsätter att sprida Vägledning för kemikaliesmart förskola via en webbutbildning och via utbildning i seminarieform. I samverkan med SISAB genomförs satsningar på att utvärdera och inventera prioriterade material i byggvaror som PVC och gummigranulat. Pilotprojekt för ombyggnation av en förskola har påbörjats tillsammans med Hägersten/Liljeholmens stadsdelsförvaltning och SISAB.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Med hänsyn till prognosen för alla pågående och planerade insatser bedöms målet komma att uppfyllas dock med undantag för tillståndet vad gäller ljudnivån enligt mål 2.6.2.

Nämndmål:

2.6.1 Alla flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq /m3 luft.

 Uppfylls helt

Analys

Skolorna ska mäta radon, vid behov åtgärda för höga halter och efter mätning rapportera till miljöförvaltningen. Om detta inte utförs trots påminnelse kan förvaltningen utfärda förelägganden. Om riktvärdet överskrids ställer förvaltningen krav på åtgärder. Tillsynen av radon i flerbostadshus bedrivs på likartat sätt.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	6.2.1 Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.	64			62 %	65 %	65 %		2016
Analys 64% av det totala antalet flerbostadsfastigheter är kontrollerade och har radonvärden under 200 Bq/m ³ .									
	6.2.2. Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft.	84			84 %	85 %	85 %		2016
Analys 84% av flerbostadshusen i de kommunala bostadsbolagen har mätts och har radonvärden under 200 Bq/m ³ . Årsmålet beräknas nås.									
	6.2.3. Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	83			78 %	85 %	85 %		2016
Analys 83% av förskolorna och skolorna har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/ m ³ .									

Tabellen nedan visar andel flerbostadsfastigheter som per respektive år har kontrollerats avseende radon, och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. På grund av att försäljningar av redan mätta och klara fastigheter har skett så varierar siffrorna för de kommunala bostadsbolagen. Och på grund av att nya förskolor som inte har radonmätts startas, och redan mätta och klara läggs ner, så ser det vissa år ut som att verksamheten står stilla när det gäller radonmätningar. Detta trots att förvaltningen varje år granskar och klarmarkerar förskolor och skolor.

	Flerbostads- fastigheter totalt	Flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen	Skolor och förskolor
2009		85%	
2010	30%	96%	
2011	41%		
2012	44%	74%	60%
2013	48%	75%	75%
2014	56%	75%	74%
2015	62%	84%	78%
2016	64%	84%	83%

Före 2009 saknas ovanstående uppgifter men däremot finns data som visar antal fastighetsägare som genomfört radonmätning. Se tabellen nedan.

År	Antal fastighetsägare som genomfört radonmätning (ackumulerat)
2001-2004	21
2005	263
2006	372
2007	715
2008	891
2009	1117

Nämndmål:

2.6.2 Inomhusmiljön i flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor ska inte medföra olägenhet för människors hälsa

◆ Uppfylls delvis

Analys

Ljudnivåmätningar har utförts i 111 förskolor i stadsdelarna Norrmalm och Södermalm. 77 % av de besökta förskolorna hade problem med höga ljudnivåer från fasta installationer, vilket kommer följas upp.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bullerprojekt ska genomföras i stadens förskolor under 2016	2016-01-01	2016-12-31	
 Informationsinsatser riktade mot verksamhetsutövare och fastighetsägare	2016-01-01	2016-12-31	
 Klagomålsärenden ska prioriteras	2016-01-01	2016-12-31	
 Ny metod för riktad tillsyn av fastighetsägares egenkontroll ska prövas under 2016	2016-01-01	2016-12-31	
 Ställa krav på att skolor och förskolor ska ta fram belastningskarta för ventilation som är uppsatta i lokalerna så att lokalerna används rätt.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en hög prioritering av effektivitet och översyn av kostnader och intäkter för att få mycket verksamhet ut av sina resurser. Lösningar söks därför som bidrar till ökad kostnadseffektivitet. Nämnden kan också ha betydelse för stadens ekonomi i stort särskilt genom stödet till stadens energieffektivisering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämndens strävar ständigt efter att ge bra service till företagen. Trendmässigt har resultaten på NKI-undersökningen blivit allt bättre och ledde för helåret 2015 till ett All time high för NKI på 77. Bra samarbete med olika företag och branschorganisationer har varit en viktig framgångsfaktor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Företagens nöjdhet med bemötandet Analys Förvaltningen har haft en god utveckling av NKI-värden. Värden för 2016 finns ännu inte. För 2015 var NKI 85.						88	76	2016
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet Analys: Förvaltningen har haft en god utveckling av NKI-värden. Värden för 2016 finns ännu inte men för 2015 var NKI 77.						81	72	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda en gemensam hantering av satellitserveringar Kommentar: Arbete pågår	2016-01-01	2016-04-30	

Nämndmål:

3.2.1 Förvaltningen ger en god service och bedriver tillsyn med hög professionalitet mot företag och andra verksamhetsutövare i staden

 Uppfylls helt

Analys

Punktlighetsmålen nedan avser service till företag. Förvaltningen har bra måluppfyllelse hittills under året och ligger kvar på en hög nivå. NKI-värden ger goda omdömen om servicen inklusive en hög uppfattning om professionalitet hos personalen vilket framgår av NKI för 2015.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	97 %			94,8 %	99 %	90 %		Tertial 2
	Företagen uppfattar inspektörerna som professionella				86		87		2016
	Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	100%			100 %		95 %		Tertial 2 2016
	Påbörja prövning av inkomna ansökningar inom livsmedelskontroll om registreringar eller godkännande inom 14 arbetsdagar.	95 %			98 %	95 %	90 %		Tertial 2 2016

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har en högt specialiserad verksamhet vilket påverkar möjligheterna att erbjuda sommarjobb och praktikplatser. Miljöförvaltningen får in ett tämligen stort antal förfrågningar om sommarjobb, ex-jobb och praktik och förvaltningen försöker tillmötesgå önskemålen i den utsträckning det är möjligt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	1 st	1 st	0 st		2 st	2 st	750	Tertial 2 2016
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	0 st			2 st	2 st	1 st	500 st	Tertial 2 2016
Analys Miljöförvaltningen har dock under året tagit emot ett antal praktikanter som inte Jobbtorg Stockholm har matchat, bland annat en arbetspraktikplats genom Arbetsförmedlingen.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	12					1 st	10 000 st	2016
  Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	1				2	2 st	800 st	Tertial 2 2016
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	11 st	5	6	18 st		10 st	8000 st	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har uppvisat en god budgethållning under årens lopp och bidrar därmed till stadens budgethållning som helhet. Nämnden har en hög prioritering av effektivitet och översyn av kostnader och intäkter för att få mycket verksamhet ut av sina resurser. Lösningar söks därför som bidrar till ökad kostnadseffektivitet.

Efter kommunfullmäktiges beslut om budget 2016 fick nämnden en budget om 97,8 mnkr och därefter budgetjusteringar i två omgångar. dvs. budgetjustering för framtagande av lokala

åtgärdsprogram om 5,0 mnkr, för att samordna kommunikering av rekreationsvärden i stadens befintliga och tillkommande natur- och kulturresevat om 0,3 mnkr och Hantering av fordon inom kommunkoncernen om 2,0 i avstämningsärendet samt ytterligare 6,8 mnkr för framtagandet av lokala åtgärdsprogram i tertialrapport 1.

Nedanstående tabell visar utveckling av nämndens budget för 2016.

	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2016	193,9	-96,1	97,8
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram	5,0		
Budgetjustering naturresevat	0,3		
Budgetjustering för hantering av fordon	2,0		
Omslutningsförändringar	13,1	-13,1	
Budget avstämningsärendet	214,3	-109,2	105,1
Budgetjustering lokala åtgärdsprogram	6,8		
Omslutningsförändringar	2,7	-2,7	
Budget efter T1	223,8	-111,9	111,9

I tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 109,2 mnkr, dvs. ett överskott om 2,7 mnkr jämfört med budget på 111,9 mnkr.

Det prognostiserade överskottet beror på lägre personalkostnader på flera avdelningar och högre intäkter från framförallt luftmätningar.

Bilaga 1.1 visar en mer detaljerad uppföljningstabell per kostnadsslag enligt SLKs fördelning.

Särskilda satsningar redovisas nedan under ”Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar”.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföring ar.	97,59 %			85,71 %	100 %	100 %	100 %	Tertial 2 2016
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföring ar.	97,59 %			85,7 %	100%	100 %	100 %	Tertial 2 2016
	Nämndens prognossäkerhet T2				-12 %	0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2016

Nämndmål:

3.5.1 Bibehålla en hög intäktsfinansieringsgrad

 Uppfylls helt

Analys

Intäktsfinansieringsgraden beräknas ligga i nivå med budget.

Nämndmål:

3.5.2 Effektivisera och höja kvaliteten på förvaltningens interna processer

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar systematiskt och långsiktigt med att effektivisera interna processer. Där det är möjligt och önskvärt digitaliseras hanteringen. Inom det närmaste året ska en ny version av ärendehanteringssystemet Ecos införas, vilket har föranlett ett stort förberedelsearbete som bland annat inbegriper översyn av processer, registervård samt digital arkivering.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Genom uppdragen i kommunfullmäktiges budget uppmärksammas frågor om jämställdhet i förvaltningens utåtriktade verksamhet. I grunden riktar sig förvaltningens arbete till alla utan några åtskillnader. Förvaltningen har i sitt arbete ofta en inriktning att engagera allmänhet och företag för att därigenom få en bra kommunikation och kunna förmedla kunskap och därigenom göra människor medvetna om miljöaspekter på sin livsstil.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har intensifierat sitt arbete med utgångspunkt i jämställdhets- och mångfaldsplanen som reviderades inför perioden 2016-2018. Bland annat har ett samarbete med Södertörns högskola inletts med en intention att genomföra en studie fokuserad på bemötande vid tillsynsbesök utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön.	2016-01-01	2016-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen ska vara attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Oroväckande är dock att miljöförvaltningen tappar i relativt löneläge gentemot kranskommunerna. Löneutvecklingen behöver därför följas nogsamt Sjukfrånvaron är 3,68 procent, vilket är en ökning jämfört med det första tertialet. Detta följer den generella samhällstrenden med ökad sjukfrånvaro.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	83			81		83	83	2016
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	93 %			88 %		100 %	100 %	2016
Analys Medarbetarenkäten som genomfördes 2015 visar 93 % på denna indikator. Det är dock oklart om medarbetare upplevt diskriminering på själva arbetsplatsen eller ute i fält. Miljöförvaltningen arbetar vidare med frågan.								
  Index Bra arbetsgivare							fastställt 2016	2016
Analys Målvärde kan inte åsättas indikatorn eftersom det saknas mätvärden och metod.								
  Index Psykosocial arbetsmiljö							fastställt 2016	2016
Analys Målvärde kan inte åsättas indikatorn eftersom det saknas mätvärden och metod.								
  Sjukfrånvaro	3,68 %	1,79 %	4,6 %	2,8 %	3,7 %	2,4 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2016
Analys Utfall i tertialrapport 2 är 3,68 %. Miljöförvaltningens sjukfrånvaro ökar i likhet med den trend som ses i samhället i stort. I första hand beror ökningen på att långtidssjukskrivningarna har ökat.								

Nämndmål:

4.2.1 Miljöförvaltningen ska erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter, en hälsosam arbetsmiljö, ett tydligt och inspirerande ledarskap och möjlighet till delaktighet och utveckling

● Uppfylls helt

Analys

Under hösten återupptas den så kallade TN-akademin, ett kompetensutvecklingsprogram som anordnas gemensamt av de tekniska förvaltningarna. I augusti anordnades en partsgemensam utbildning i Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö för förvaltningens chefer och arbetstagarrepresentanter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens verksamhet ska rikta sig till alla utan någon åtskillnad. Förvaltningen har tagit emot kommunfullmäktiges uppdrag angående motverkande av diskriminering av tar upp det som ett område för vidare utveckling. Kontakter har tagits med Södertörns högskola för att få hjälp med studier i form av uppsatser.

Nämndmål:

4.3.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska säkerställa att nämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Formuleringen av ett nytt nämndmål (i samband med tertialrapport 1) innebär att frågor om diskriminering får ökad uppmärksamhet och prioritering. Bland annat planeras ett samarbete med Södertörns Högskola att påbörjas under höstterminen, för att göra en studie kring mötet mellan miljöförvaltningens medarbetare och verksamhetsutövare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Insatserna som särskilt riktar sig till barn redovisas på flera andra håll i tertiärrapporten. Särskilt märks Kemikaliecentrums arbete på förskolor och tillsynsverksamheten på förskolor och skolor. Livsmedelskontrollen har också en viktig del i arbetet genom undersökningar av livsmedelshygienen på skolmatsalar inklusive förekomsten av allergener i maten.

Nämndmål:

4.4.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del i miljöförvaltningens verksamhet.

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har verksamhet som omfattar riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta bostadsområden, arbete mot kemikaliers skadliga inverkan på barn, tillvarata barns behov i detaljplanearbetet samt medvetandegöra personalen om barnrättsperspektivet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden har särskilt genom tillsynen en verksamhet som bedrivs i allmänhetens tjänst. Mycket av tillsynen handlar om att på olika sätt direkt undanröja hälsofaror och olägenheter samt stödja allmänhetens intresse av exempelvis god livsmedelshygien och redlighet inom livsmedelsområdet. Vid upplevda problem kan allmänheten i olika sammanhang få stöd och information från nämnden och även påverka nämndens insatser.

Nämndmål:

Under detta verksamhetsområde är nämndmål inte upplagt utan rapportering görs ovan direkt under KF:s mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

- Uppfylls helt

Analys

Stöd till andra nämnder vid upphandling och investeringar ingår i verksamhetsidén för flera av förvaltningens verksamheter. Framförallt Kemikaliecentrum, Miljöbilar i Stockholm (MiS) och Energicentrum. För närmare information hänvisas till nämndmålen för respektive verksamhet.

Nämndmål:

Under detta verksamhetsområde är nämndmål inte upplagt utan rapportering görs ovan direkt under KF:s mål för verksamhetsområdet.

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar

Uppföljning av driftbudget

I tertialrapport 2 prognostiseras ett nettoutfall om 109,2 mnkr, dvs. ett överskott om 2,7 mnkr jämfört med nettobudget på 111,9 mnkr.

Prognosen för bruttokostnaderna för nämnden inklusive kapitalkostnader är 225,2 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 106,0 mnkr.

Tabellen nedan visar budget, prognos och avvikelse per kostnadsslag enligt SLKs fördelning.

Mnkr	Nämndens budget	Prognos på årsutfall	Avvikelse
Kostnader			
Tillsyn/myndighetsutövning	105,2	105,4	0,2
Miljöövervakning	47,9	47,0	-0,9
Miljöbilar	9,0	10,2	1,2
Energi och klimat	12,5	12,7	0,2
Gemensam verksamhet	36,2	35,6	-0,6
Externfinansierade projekt	11,8	13,5	1,7
Summa kostnader	222,6	224,5	1,8
Intäkter			
Tillsyn/myndighetsutövning	-86,1	-86,3	-0,2
Miljöövervakning	-9,8	-11,0	-1,2
Miljöbilar	-3,6	-4,8	-1,2
Energi och klimat	-0,5	-0,7	-0,2
Gemensam verksamhet	0,0	-0,1	0,0
Externfinansierade projekt	-11,8	-13,5	-1,7
Summa intäkter	-111,9	-116,5	-4,6
avskrivningar	1,2	1,2	0,0
internräntor	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader inkl kap kostnad	111,9	109,2	-2,7

Tillsyn

Nedanstående tabell visar tillsynsintäkter och kostnader uppdelade per avdelning.

(Mkr)	Utfall helår 2015	Budget Helår 2016	Prognos T2
Plan och Miljö, intäkter	-15,2	-14,9	-14,8
Plan och Miljö, kostnader	16,9	17,2	17,4
<i>Plan och Miljö, tillsyn netto</i>	<i>1,7</i>	<i>2,3</i>	<i>2,5</i>
Hälsoskydd, intäkter	-31,9	-29,5	-29,4
Hälsoskydd, kostnader	34,8	36,0	36,8
<i>Hälsoskydd, tillsyn netto **</i>	<i>2,9</i>	<i>6,5</i>	<i>7,4</i>
Livsmedelskontrollen, intäkter	-41,3	-41,7	-42,1
Livsmedelskontrollen, kostnader	39,5	40,9	40,2
<i>Livsmedelskontrollen, tillsyn netto</i>	<i>-1,8</i>	<i>-0,8</i>	<i>-1,9</i>
Summa tillsynsintäkter	-88,4	-86,2	-86,4
Summa tillsynskostnader*	91,2	94,2	94,4
Tillsyn, netto	2,8	8,0	8,0

Övrig myndighetsarbete (fysplan, buller, ekologer mm)	11,3	11,1	11,0
--	-------------	-------------	-------------

* Alla kostnader är inkl. avdelningarnas OH men exkl. förvaltningens OH kostnader som redovisas som övrig verksamhet.

** Utfall 2015 beror på högre intäkter som följd av särskilda satsningar och låga personalkostnader.

Jämfört med budget 2016 ökar de prognostiserade intäkterna för tillsyn något, vilket beror på högre intäkter för avdelningen livsmedelskontrollen som utfört fler årliga kontroller. De totala kostnaderna för tillsynen ökar med samma belopp.

Jämfört med utfallet 2015 har dock de totala tillsynsintäkterna minskat med 2,0 mnkr samtidigt som kostnaderna ökat med 3,2 mnkr. Detta beror på betydligt lägre personalkostnader 2015 pga. svårighet att tillsätta vikarier och tillsvidareanställningar i takt med personalomsättningen, de oväntat höga intäkterna för värmepumpsansökningar (som hänger samman med en anhopning av ansökningar inför förändringen av RUT-reglerna), samt högre intäkter från olägenhetsärenden och fastighetsägare tillsyn. För första gången på många år minskade balansen för dessa ärenden under 2015. Många av avslutade ärenden var från tidigare år och kunde först avslutas och bedömas som debiterbara under 2015. Det har gett en engångseffekt med fler timavgifter.

Projektverksamhet

Tabellen nedan visar nämndens hela projektverksamhet vilken är spridd över flera avdelningar. Flera av projekten omfattas av omslutningsförändringar medan netto prognostiseras oförändrat. Omslutningsförändringarna specificeras under avsnitt ”Omslutningsförändringar”.

(Mkr)	Utfall helår 2015	Budget Helår 2016	Prognos T2
Miljöbilar, intäkter	-6,5	-3,6	-4,8
Miljöbilar, kostnader	15,5	9,1	10,3
<i>Miljöbilar, netto</i>	8,9	5,5	5,5
Övriga projekt, intäkter**	-11,7	-10,0	-11,9
Övriga projekt, kostnader	6,2	10,0	11,9
<i>Övriga projekt, netto</i>	-5,5	0,0	0,0
E-tjänster, utvecklingsintäkter	-3,7	-1,8	-1,6
E-tjänster, utvecklingskostnader	4,8	1,8	1,6
<i>E-tjänster, utveckling netto</i>	1,0	0,0	0,0
Summa intäkter projekt	-22,0	-15,4	-18,3
Summa kostnader* projekt	26,5	20,9	23,8
Projekt, netto	4,5	5,5	5,5
Energi och klimat, intäkter	-0,6	-0,5	-0,7
Energi och klimat, kostnader*	13,7	12,7	12,7
Energi och klimat, netto	13,1	12,2	12,0

*Alla kostnader är inkl. avdelningarnas OH men exkl. förvaltningens OH kostnader som redovisas som övrig verksamhet.

** Inklusive upplösning av avsättningen för risk inom projekt GrowSmarter och Hållbara Järva år 2015

Miljöövervakning

Tabellen nedan visar kostnader och intäkter för miljöövervakningen, som prognostiserar ett överskott om 2,1 mnkr. Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat för att nämnden har erhållit medel för Kemikaliecentrum och Vattenprogrammet.

(Mkr)	Utfall helår 2015	Budget Helår 2016	Prognos T2
Miljöanalys, intäkter	-0,1	0,0	-0,1
Miljöanalys, kostnader	19,7	32,3	31,2
<i>Miljöanalys, netto</i>	<i>19,6</i>	<i>32,3</i>	<i>31,2</i>
SLB-analys, intäkter	-9,4	-9,8	-11,0
SLB-analys, kostnader**	15,3	16,6	16,9
<i>SLB-analys, netto</i>	<i>5,9</i>	<i>6,8</i>	<i>5,9</i>
Summa MÖ intäkter	-9,5	-9,8	-11,1
Summa MÖ kostnader*	35,1	48,9	48,1
Miljöövervakning, netto	25,5	39,1	37,0

* Alla kostnader är inkl. avdelningarnas OH men exl. förvaltningens OH kostnader som redovisas som övrig verksamhet

** Inklusive kapitalkostnader

Överskottet för miljöanalys om 1,1 mnkr beror på lägre personalkostnader (sjukskrivningar, utlåning av personal till andra avdelningar samt att personal gått vidare till annan anställning). Förvaltningen prognostiserar trots detta att samtliga planerade aktiviteter kommer att utföras.

Ökad efterfrågan på SLB-analys expertkompetens, utredningstjänster och mätjänster har medfört högre intäkter än budgeterat för år 2016. Ökad bostadsexploatering har ökat efterfrågan på utredningar av planerad bebyggelses inverkan på luftkvaliteten. Exploateringen av bostäder sker dessutom i allt mer komplexa miljöer vilket leder till större intäkter per utredning. SLBs kostnader prognostiseras inte öka i samma takt. För att klara av de arbetsinsatser som krävs under år 2016 har extra personal rekryterats men ersätter inte personalbehovet till fullo. Därav den något mindre ökningen av personalkostnader.

Förvaltningsledning, nämnd och gemensamma kostnader

Det prognostiserade överskottet för övrig verksamhet beror främst på lägre personalkostnader samt lägre kostnader för införandet av ECOS 2, som senarelagts.

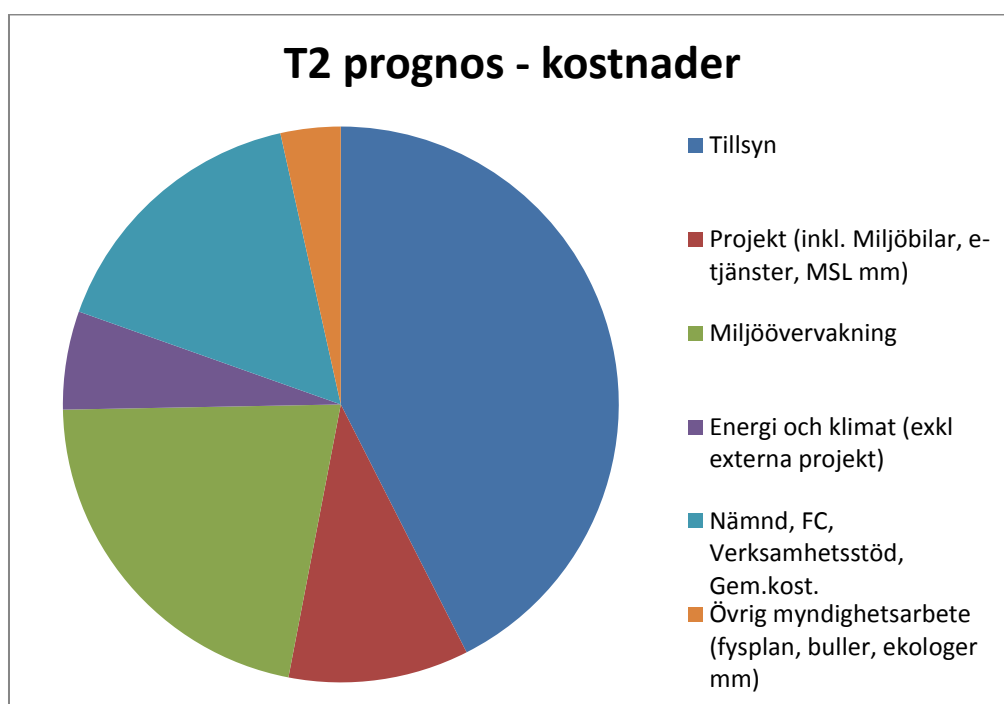
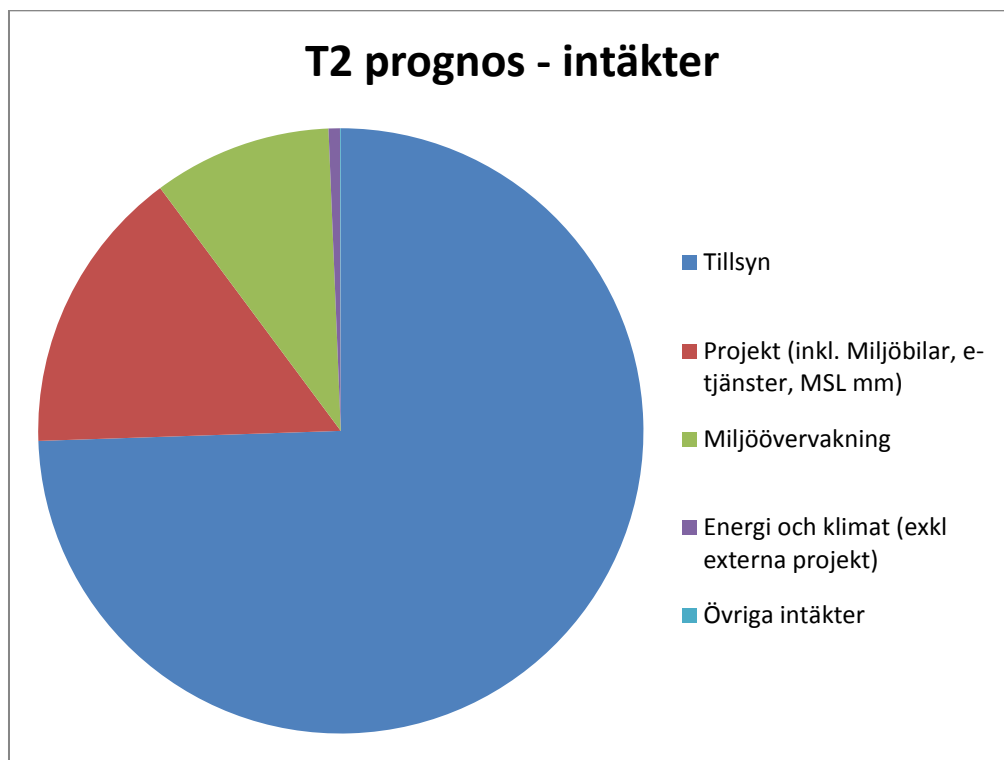
Tabellen nedan visar uppgifter för övrig verksamhet.

(Mkr)	Utfall helår 2015	Budget Helår 2016	Prognos T2
Övrig verksamhet (OH)			
Övriga intäkter, summa	-0,3	0,0	-0,1
<i>Kostnader</i>			
Förvaltningsledning, nämnd (exkl. MSL)*	7,0	7,4	7,7
Verksamhetsstöd**	17,6	20,8	20,1
Gemensamma kostnader	6,5	7,9	7,9
<i>Summa kostnader</i>	<i>31,1</i>	<i>36,2</i>	<i>35,7</i>
Övrig verksamhet, netto	30,8	36,2	35,6

*Inkl. avgifter för Svealands Kustvattenvårdsförbund och Stockholms och Uppsala Läns Luftvårdsförbund (1,8 mnkr).

** Inklusive utveckling och förberedelse för den nya version av ECOS under 2016

Nedan visas de prognostiserade intäkter och kostnaderna fördelade efter verksamhetstyp.

Not: Overheadkostnaderna visas separat under Nämnd, FC etc. och ingår inte i övriga kostnadsdelar.

Risker som kan påverka ekonomin

Det finns få risker för att resultatet under innevarande år inte skall uppnås. Det är främst om sjukdomar inträffar bland medarbetarna. Det prognosticerade överskottet beror framförallt på lägre personalkostnader (sjukskrivningar, föräldraledigheter och personalomsättning). Detta sätter större krav på befintlig personal eftersom rekryteringar tar lång tid. Det finns en risk för att nya upphandlingar inom vattenarbetet mm tar längre tid än planerats och därmed måste aktiviteterna förskjutas till nästa år. Förvaltningen vidtar åtgärder för att påskynda processen och utföra alla planerade aktiviteter.

Särskilda satsningar

I samband med VP och avstämningsärendet fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att följa upp särskilda satsningar. Vid uppföljningen av de särskilda satsningarna ska nämnderna redogöra för såväl det ekonomiska som det verksamhetsmässiga utfallet.

- Handlingsplan för god vattenstatus; provtagningar samt personella resurser, 3,5 mnkr

Personalförstärkning till arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram enligt Handlingsplanen för god vattenstatus har skett. Miljöövervakningen av vatten, sediment, fisk och övriga biologiska kvalitetsfaktorer som utgör ett viktigt underlag till de lokala åtgärdsprogrammen har utökats med fler lokaler, provtagningstillfällen och fler ämnen. Tilldelade medlen kommer att förbrukas.

- Utvecklingsprogram ökad tillgänglighet och funktion för naturreservat, 2,0 mnkr

Pilotprojekt Flaten är en del i uppfyllandet av budgetmål ”att tillgängliggöra stadens naturreservat för stockholmarna samt arbeta med hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten”.

Denna projektfas, som pågår mellan februari - november 2016, ska mynna ut i en redovisning om hur behov och möjligheter ser ut inom de olika delområdena samt vilka utmaningar som finns. Utifrån detta presenteras en bärande idé för hela området med förslag till lösningar och åtgärder. Medlen kommer att förbrukas under året.

- Framtagande av lokala åtgärdsprogram, 11,8 mnkr

Medlen kommer att användas till färdigställande av lokala åtgärdsprogram och till underlag för framtagande av nya åtgärdsprogram. Många av aktiviteterna kräver konsultstöd och arbetet har under året varit upphandlingsintensivt. Flera av de större upphandlingarna kommer att löpa över årsskiftet och förvaltningen behöver därför äska ytterligare resurser för det fortsatta arbetet i samband med VP-processen inför 2017. Tilldelade medlen prognostiseras förbrukas men det faktiska utfallet beror till stor del på upphandlingstakten och konsulterna.

Investeringar

Förvaltningen har en investeringsbudget om 0,8 mnkr, Utfallet 2016 prognostiseras ligga på 2,0 mnkr. Avvikelsen om 1,2 mnkr beror på ej budgeterade anskaffningar av möbler (utökning av miljöövervakning) samt på förnyelse av mätinstrumentparken.

Omslutningsförändringar

Nämnden hemställer att kommunstyrelsen godkänner förvaltningens förslag till omslutningsförändringar enligt nedan:

- Nämnden begär omslutningsförändring om 1,0 mnkr för ökande kostnader och intäkter för miljöbilarnas projekt.
- Nämnden begär omslutningsförändring om 1,1 mnkr för ökande kostnader och intäkter för externfinansierade projekt (projekt Regional utvecklingsledning för Energi- och klimatrådgivningen i Stockholmsregionen (RUL) och slutredovisning av projekt Hållbara Järva).
- Nämnden begär omslutningsförändring om 0,6 mnkr för ökande kostnader och intäkter för utveckling av e-tjänst ”Smartare miljödata” (Digital förnyelse).

Analys av balansräkning

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen per 2016-08-31 kommenteras mot balansräkningen 2015-12-31:

- Inventarier minskade under perioden med 0,1 mnkr eftersom avskrivningar var högre än nyanskaffningar.
- Kundfordringarna per den 31 augusti 2016 var 8,7 mnkr, dvs. 3,6 mnkr högre än vid årsskiftet beroende på att fakturering avseende timdebitering inom miljöbalken sker löpande under året.
- Andra kortfristiga fordringar minskade med 2,7 mnkr beroende på att förvaltningen har en lägre fordring mot SLK inom Digital förnyelse. Fordran regleras vid årsskiftet.
- Övriga kortfristiga fordringar ökade med 5,1 mnkr beroende på att moms byggs upp under året och bokförs hos SLK först vid årsbokslutet.
- Förutbetalda kostnader (leverantörer) var på samma nivå som vid årsbokslutet (ca 3,8 mnkr). Största delen av förutbetalda kostnader är periodiseringar av internbokning gällande OH kostnader, och som har nollnettoeffekt på årsbasis.
- De upplupna intäkterna var 1,7 mnkr lägre än vid årsskiftet vilket berodde på att filen med sista tillsynsfaktureringen för 2015 inte var inläst i Agresso per 2015-12-31 och därför bokades manuellt.
- Leverantörsskulderna minskade med 12,3 mnkr vilket förklaras av att skulden till leverantörer generellt är lägre vid tertial 2 än vid ett årsskifte.
- Övriga kortfristiga skulder, vilka främst består av förskott av projektmedel inbetalda av EU och staten, minskade med 2,2 mnkr beroende på ökade upparbetade kostnader under perioden

och utbetalningar till partners inom projekten.

- Förutbetalda intäkter, vilka består av inbetalningar inom fast årlig tillsyn och livsmedelskontrollen, ökade med 38,7 mnkr under perioden. Inbetalningarna inkommer till nämnden redan i mars men periodiseras, dvs. intäktsförs, månadsvis. Periodisering av förutbetalda intäkter avser interna bokningar som kommer summerar till 0 på årsbasis.
- Övriga interimsskulder ökade med 0,4 mnkr pga. ökning av upplupna kostnader eftersom det är svårare att få in fakturor vid semestertiden.

Nedan visas mer detaljerat balansräkningen.

Balansräkning			
	Förändring		
	Per 2015-12-31	201601-201608	Per 2016-08-31
12 Maskiner och inventarier	1 941 280,20	-129 990,26	1 811 289,94
Anläggningstillgångar	1 941 280,20	-129 990,26	1 811 289,94
15 Kundfordringar	5 112 795,18	3 558 151,69	8 670 946,87
161 Fordringar hos anställda	12 696,00	-12 696,00	0,00
165 Fordringar hos staten och EU	97 000,00	-78 347,00	18 653,00
166 Andra kortfristiga fordringar	4 982 847,24	-2 744 555,00	2 238 292,24
167 Ingående mervärdesskatt	0,00	5 138 911,02	5 138 911,02
169 Värderereglering av diverse kortfristiga fordringar	-9 606,00	9 606,00	0,00
16 Diverse kortfristiga fordringar	5 082 937,24	2 312 919,02	7 395 856,26
171 Förutbetalda kostnader	4 037 300,09	19 777 671,96	23 814 972,05
175 Upplupna intäkter	1 869 362,50	-1 869 362,50	0,00
179 Övriga interimssfordringar	0,00	0,00	0,00
17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 906 662,59	17 908 309,46	23 814 972,05
Omsättningstillgångar	16 102 395,01	23 779 380,17	39 881 775,18
Summa Tillgångar	18 043 675,21	23 649 389,91	41 693 065,12
Eget kapital	15 696 204,98	2 169 038,57	17 865 243,55
Avsättningar	0,00	0,00	0,00
Långfristiga skulder	0,00	0,00	0,00
24 Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-4 725,00	4 725,00	0,00
25 Leverantörsskulder	-14 867 555,07	12 300 969,56	-2 566 585,51
26 Moms och särskilda punktskatter	0,00	-1 220 207,74	-1 220 207,74
28 Övriga kortfristiga skulder	-15 834 804,08	2 205 807,83	-13 628 996,25
291 Upplupna löner	-158 952,00	38 952,00	-120 000,00
293 Upplupna sociala avgifter	-69 140,00	16 840,00	-52 300,00
295 Förutbetalda intäkter	-1 528 875,00	-38 747 887,06	-40 276 762,06
299 Övriga interimsskulder	-1 275 829,04	-417 628,07	-1 693 457,11
29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-3 032 796,04	-39 109 723,13	-42 142 519,17
Kortfristiga skulder	-33 739 880,19	-25 818 428,48	-59 558 308,67
Summa Skulder & Eget kapital	-18 043 675,21	-23 649 389,91	-41 693 065,12

Synpunkter och klagomål

Det har hittills under året inkommit en serviceanmärkning till nämnden och dessutom finns 3 pågående serviceanmärkningar från tidigare år. De avser uppfattade felaktigheter i handläggningen och bemötande. På grund av nämndens roll som myndighet hanteras utöver de fåtaliga serviceanmärkningarna, många överklaganden vilka ibland innehåller synpunkter på servicen. Dessa tar nämnden till sig och är underlag för förbättringar. Nämnden har en stor kontaktyta ut mot samhällets invånare och företagare och frågor om service är viktig och ständigt aktuell.